

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของอาจารย์ผู้สอนวิชาห้องสมุดในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของอาจารย์ผู้สอนวิชาห้องสมุดในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทุกแห่งในประเทศไทย ในด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและด้านทัศนคติต่ออาชีพ ศึกษาเปรียบเทียบและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานห้องสมุด รวมทั้งศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของอาจารย์ผู้สอนวิชาห้องสมุดในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและด้านทัศนคติต่ออาชีพ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำเสนอสาระการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ อาจารย์ผู้สอนวิชาห้องสมุดทุกคนในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง รวมทั้งสิ้น 112 คน ประกอบด้วย

1. อาจารย์ผู้สอนในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนบุรี
2. อาจารย์ผู้สอนในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระนคร
3. อาจารย์ผู้สอนในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพฯ
4. อาจารย์ผู้สอนในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์
5. อาจารย์ผู้สอนในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สุวรรณภูมิ
6. อาจารย์ผู้สอนในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน

7. อาจารย์ผู้สอนในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา
8. อาจารย์ผู้สอนในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ภาคตะวันออก
9. อาจารย์ผู้สอนในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามที่เสนอของอาจารย์ผู้สอนวิชาห้องสมุดในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบคำถามชนิดให้เลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ ในด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและด้านทัศนคติต่ออาชีพ โดยเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ (Best, John W, 1981: p.181) คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง

ปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหาร และแนวโน้มการบริหารงานของผู้บริหารตามที่เสนอของอาจารย์ผู้สอนวิชาห้องสมุดในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทุกแห่งในประเทศไทย เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open Questionnaire)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยจากเอกสารต่างๆ เช่น รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำรา บทความวารสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลมากำหนดขอบเขตและรายละเอียดของแบบสอบถาม

2. วางแผนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามทัศนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาห้องสมุดในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทุกแห่งในประเทศไทย ทั้ง 2 ตอน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแล้วเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและการใช้งาน (Content Validity)

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปปรับปรุงแก้ไขภาษาและคำถามให้มีความกระชับ ชัดเจน ทำให้ผู้ตอบเข้าใจง่ายเพื่อสะดวกต่อการตอบ

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอน จำนวน 30 ฉบับ และไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในภาษา คำชี้แจงและคำถามต่างๆ ตลอดจนเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient) โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.75 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

4. ปรับปรุงแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขออนุญาตเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ (ภาคผนวก ก) และถึงผู้บริหารห้องสมุดเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ขอความอนุเคราะห์ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนวิชาห้องสมุดในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 112 คน

3. ผู้วิจัยส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองในส่วนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ส่วนอีก 8 แห่ง ทำการส่งทางไปรษณีย์ในวันที่ 1 กันยายน 2551 และให้ส่งกลับคืนภายในวันที่ 30 กันยายน 2551 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 87 ฉบับ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการทวงถามไปยังหน่วยงานในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่ไม่ได้ตอบแบบสอบถามกลับคืนมาและทำการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 77.67 ของแบบสอบถาม

4. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายและสรุปผลพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/Windows (Statistical Package For The Social Sciences/For Windows) และวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วสรุปออกมาเป็นความเรียง ข้อมูลทั้งหมดนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำอธิบาย โดยการกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน จากคำตอบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ พึงประสงค์มากที่สุด พึงประสงค์มาก พึงประสงค์ปานกลาง พึงประสงค์น้อยและพึงประสงค์น้อยที่สุด โดยให้คะแนนระดับการวัดเพื่อความคิดเห็นในเชิงบวก ระดับคะแนนจะเป็นดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
ลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด	5
ลักษณะที่พึงประสงค์มาก	4
ลักษณะที่พึงประสงค์ปานกลาง	3
ลักษณะที่พึงประสงค์น้อย	2
ลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด	1

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปเป็นความเรียง

4. การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ของ ประคอง กรรณสูตร (2542: 78) ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

การแปลความหมายของคะแนนโดยถือเกณฑ์

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ค่าร้อยละ (Percentage)

2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2540: 53)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนตัวกลางเลขคณิต

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนคะแนนในข้อมูลนั้น

3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2540: 103)

$$S = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

X แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างหรือจะเป็นสิ่งอื่นที่ไม่ใช่คนก็ได้

$N-1$ แทน จำนวนตัวแปรอิสระ (Degree of freedom)

4. ทดสอบค่า t (t-test)

5. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient)